

Objelodanjivanje podataka Addiko Bank AD Podgorica za 2016. godinu

Index

Index	2
1 Uvod	3
2 Finansijski izvještaji	3
3 Strategija i politike upravljanja rizicima	3
4 Konsolidacija	5
5 Sopstvena sredstva	5
6 Potrebni kapital i procjena adekvatnosti internog kapitala	7
6.1 Kreditni rizik	7
6.1.1 Kreditni rizik druge strane.....	7
6.1.2 Rizik zemlje	7
6.1.3 Rizik koncentracije	7
6.2 Tržišni rizik	7
6.2.1 Rizik kamatne stope	7
6.2.2 Devizni rizik	7
6.2.3 Rizik kreditnog spreda.....	8
6.3 Operativni rizik	8
6.4 Rizik likvidnosti	8
6.5 Rizik objekta	8
6.6 Ostali rizici	8
6.6.1 Strateški rizik.....	8
6.6.2 Reputacioni rizik	8
6.6.3 Poslovni rizik.....	9
6.6.4 Pravni rizik	9
6.6.5 Rizik pranja novca i finasiranja terorizma.....	9
6.7 Metode i procedure kojima banka procjenjuje materijalnost rizika	9
7 Kreditni rizik	13
8 Standardizovani pristup za ponderisanje izloženosti	16
9 Operativni rizik	17
10 Izloženost riziku kamatne stope iz bankarske knjige	18
11 Tehnike ublažavanja kreditnog rizika	18

1 Uvod

U skladu sa članom 104 Zakona o bankama („Službeni list CG“, br. 17/08, 44/10 i 40/11) i Odlukom Centralne Banke Crne Gore o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka, Addiko Bank AD Podgorica (u daljem tekstu: Banka) javno objelodanjuje podatke o svom finansijskom stanju i poslovanju sa stanjem na dan 31.12.2016. godine.

Izvještaj obuhvata kvalitativne i kvantitativne podatke shodno odredbama Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka.

Izvještaj se javno objelodanjuje na internet stranici Banke.

Izvještaj je usvojen od strane Uprave Addiko Bank AD, Podgorica, dana 30.05.2017. godine.

2 Finansijski izvještaji

Finansijske izvještaje Banka objavljuje u posebnom dokumentu Finansijski izvještaji za godinu završenu 31.12.2016. i Izvještaj nezavisnog revizora na svojoj internet stranici <http://www.addiko.me/>.

3 Strategija i politike upravljanja rizicima

Strategija upravljanja rizicima ima za cilj da postavi opšte parametre za pažljivo i kontinuirano upravljanje svim rizicima identifikovanim u poslovnom modelu Banke. Strategija se definiše u skladu sa dugoročnom poslovnom strategijom.

U Banci, koncept upravljanja rizikom obuhvata tri ključne komponente:

- komponenta kontrole rizika koju čine identifikacija, analiza, mjerenje, monitoring i izvještavanje na portfolio nivou,
- komponenta limitiranja rizika i
- izvršna komponenta upravljanja u smislu usmjeravanja i vršenja akcija u cilju preuzimanja, izbjegavanja, smanjivanja, transfera ili transformacije rizika.

Banka razlikuje sledeće kategorije rizika:

Kreditni rizik je definisan kao vjerovatnoća potpunog ili djelimičnog gubitka usljed neizvršavanja ugovorenih obaveza uzrokovanih slabljenjem kreditne sposobnosti druge strane. U kreditni rizik spadaju rizik druge ugovorne strane, rizik zemlje i rizik koncentracije.

Tržišni rizik je definisan kao vjerovatnoća ostvarivanja gubitka usljed promjena u tržišnim cijenama ili parametrima koji utiču na formiranje cijena. Pogađa kako bilansne, tako i vanbilansne stavke. U najvećoj mjeri se manifestuje kao rizik promjene kamatne stope, devizni rizik, kao i rizik promjene cijena finansijskih instrumenata.

Rizik likvidnosti se primarno definiše kao rizik likvidnosti sredstava. Sastoji se od rizika dospjeća (rizik da Banka neće uvijek imati sposobnost da izmiri dospjele obaveze) i rizika refinansiranja (rizik da Banka neće uvijek imati sposobnost da se potpuno ili djelimično refinansira ili samo uz nepovoljnije uslove od očekivanih). S druge strane, rizik tržišne likvidnosti podrazumijeva moguću nesposobnost Banke da izvrši velike transakcije po tržišnoj cijeni i u zadatom vremenu.

Addiko Bank

Operativni rizik je rizik od gubitka koji proističe iz neadekvatnih ili loših internih procesa, sistema ili ljudi ili eksternih faktora. Operativnim rizikom se upravlja proaktivno i prati se kroz Komitet za operativni rizik. Strateški cilj Operativnog rizika u banci je da minimizira i spriječi slučajevne gubitake. Stoga, troškovi prevencije treba da budu niži nego nastali troškovi u slučaju gubitka.

Rizik usklađenosti u Banci se definiše kao rizik izlaganja pravnim ili regulatornim sankcijama, nastanku značajnih finansijskih gubitaka ili gubitka reputacije koje Banka može pretrpjeti kao rezultat neusklađenosti sa zakonima, pravilima, propisima i standardima bankarskog poslovanja.

Ostali rizici obuhvataju strateški, reputacioni, poslovni i rizik kapitala kojima je Banka izložena. Kao najvažniji izdvajaju se rizik reputacije (rizik da će negativni publicitet, bez obzira na istinitost tvrdnji, uzrokovati smanjenje klijentske baze, povećanje troškova ili smanjenje prihoda) i poslovni rizik (vjerovatnoća gubitaka po osnovu neočekivanih promjena u poslovnom obimu i/ili maržama).

Koncept organizacije upravljanja rizicima u banci se zasniva na principu “4 stuba”: 1. upravljanje kreditnim rizikom i nadzor 2. rehabilitacija kredita 3. procesuiranje kredita 4. kontrola rizika. Stoga, jedinice za upravljanje rizicima su kako slijedi:

Preuzimanje i praćenje kreditnog rizika, kao i rehabilitacija kredita, organizovano je u dvije jedinice:

- Odjeljenje za upravljanje kreditnim rizikom
- Odjeljenje za ocjenu rizika poslova na malo

Glavne odgovornosti u odnosu na Strategiju rizika su preuzimanje i pregled kreditnih aplikacija, nadzor živog portfolija i definisanje odgovarajućih Kreditnih principa, politika i uputstava za novi posao. Osim toga, njihova je odgovornost da minimizira gubitak koji rezultira iz nekvalitetnog portfolija kroz izvršenje strategije “wind down” (konverzije gotovine, preuzimanja, restrukturiranja i otpisa) izvršenje sanacije i aktivnosti restrukturiranja, kao i migracija u živi portfolio.

Glavna odgovornost Odjeljenja za kreditnu podršku i administraciju u odnosu na Strategiju rizika je upravljanje kreditnom administracijom, GoB (grupa povezanih lica) konsolidacija izloženosti, upravljanje kolateralima itd..., naročito da bi se obezbijedilo sveobuhvatno upravljanje kolateralima. Pomenuta oblast je u decembru 2015. prenešena u Sektor operacija.

Glavna odgovornost Odjeljenja za kontrolu rizika u odnosu na Strategiju rizika je da izradi nacrt same strategije, kao i ICAAP okvira, da analizira, mjeri, procjenjuje, implementira adekvatan sistem limita, izvještava o svim definisanim tipovima rizika. Sve politike i priručnici usko povezani sa organizacionim djelovima i aktivnostima upravljanja rizicima su identifikovane kao interna regulativa za upravljanje rizicima. Regulativa, kao dio seta politika i priručnika, treba konstantno biti pregledana i ažurirana, a od strane odgovarajuće organizacione jedinice.

4 Konsolidacija

Addiko Bank AD Podgorica nije matično pravno lice, te stoga nema informacije i podatke koji se odnose na konsolidaciju u smislu člana 7 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka.

5 Sopstvena sredstva

Zbir osnovnih elemenata sopstvenih sredstava, umanjen za zbir odbitnih stavki, predstavlja osnovni kapital Banke.

Osnovni elementi sopstvenih sredstava Banke su:

- 1) uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- 2) naplaćene emisije premije;
- 3) rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu, izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanje kreditnim rizikom u bankama;
- 4) rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve);
- 5) neraspoređena dobit iz prethodnih godina;
- 6) dobit u tekućoj godini za koju je skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital.

Odbitne stavke pri izračunavanju osnovnog kapitala Banke su:

- 1) gubitak iz prethodnih godina;
- 2) gubitak iz tekuće godine;
- 3) nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija;
- 4) nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- 5) nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog uskladjivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti;
- 6) pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke;
- 7) iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke.

Zbir dopunskih elemenata sopstvenih sredstava, umanjen za zbir odbitnih stavki, predstavlja dopunski kapital.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava Banke koji se uključuju u dopunski kapital su:

- 1) nominalni iznos povlašćenih kumulativnih akcija;
- 2) naplaćene emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- 3) iznos opštih rezervi, a najviše do 1.25% ukupne rizikom ponderisane aktive;
- 4) subordinisani dug, za koji su ispunjeni uslovi iz Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala;
- 5) hibridni instrumenti, za koje su ispunjeni uslovi iz Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala;
- 6) revalorizacija rezerve.

Odbitne stavke pri izračunavanju dopunskog kapitala su:

- 1) stečene sopstvene povlašćene kumulativne akcije;

- 2) potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđeni hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital.

U sljedećoj tabeli je prikazana struktura sopstvenih sredstava Banke na dan 31. decembar 2016. godine (sa uporednim podacima 2015. godine) , kao i koeficijent adekvatnosti kapitala za godinu izvještavanja:

	2016.	2015.
Osnovni elementi sopstvenih sredstava		
Uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije	125.100	124.100
Ukupno osnovni elementi sopstvenih sredstava	125.100	124.100
Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala		
Gubitak iz prethodnih godina	95.891	82.349
Gubitak iz tekuće godine	11.013	21.654
Nematerijalna imovina (goodwill, licence, patenti, zaštitni znakovi, koncesije)	211	194
Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke	-	2.582
Ukupno odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala	107.115	106.779
Osnovni kapital (osnovni elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke)	17.985	17.321
Dopunski elementi sopstvenih sredstava		
Subordinisani dug	5.500	-
Ukupno dopunski elementi sopstvenih sredstava	5.500	-
Dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva	5.500	-
Sopstvena sredstva (osnovni kapital+dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva) prije odbitnih stavki	23.485	17.321
SOPSTVENA SREDSTVA (osnovni kapital +dopunski kapital)	23.485	17.321
Rizična aktiva:		
Bilansna aktiva	119.822	103.628
Vanbilansna aktiva	12.861	9.925
Ukupno rizična aktiva	132.683	113.553
Potreban kapital za ostale rizike	2.115	2.322
Adekvatnost kapitala	15,39%	12,74%

6 Potrební kapital i procjena adekvatnosti internog kapitala

6.1 Kreditni rizik

Prema poslovnoj i Strategiji rizika, kreditni rizik je najbitniji tip rizika kojem je Banka izložena. Prema matrici rizika kreditni rizik je podijeljen na nekoliko podtipova.

6.1.1 Kreditni rizik druge strane

Termin rizik druge strane predstavlja podtip kreditnog rizika kojim se definiše mogućnost djelimičnog ili potpunog gubitka ili neispunjenja ugovorenih obaveza usled slabljenja solventnosti druge ugovorne strane. Slabljenje solventnosti označava i slučaj značajnog kašnjenja u izvršavanju ugovorenih obaveza prema Banci, kao i slučaj postepenog slabljenja finansijskog položaja druge strane koja ne podrazumijeva i gubitke za banku po ugovorenom potraživanju.

Ovaj podtip je trenutno najznačajnija kategorija u okviru kreditnog rizika i zahtijeva specijalan tretman u ICAAP-u.

6.1.2 Rizik zemlje

Rizik zemlje se odnosi na sposobnost i spremnost zajmoprialaca van Crne Gore da ispune ugovorene obaveze. Proces kontrole rizika zemlje u Banci uključuje identifikaciju relevantne izloženosti, kao i praćenje postavljenih limita po pojedinačnim zemljama, kao i izračun potrebnog kapitala za pokriće identifikovanog nivoa rizika.

6.1.3 Rizik koncentracije

Rizik koncentracije nastaje usled nejednake distribucije izloženosti po pojedinačnom klijentu ili grupi povezanih lica, kao i po privrednim granama, i predstavlja potencijal nastanka gubitaka dovoljno visokih da ugroze finansijsko zdravlje Banke ili njene osnovne operacije.

6.2 Tržišni rizik

Banka klasifikuje tržišni rizik prema faktorima rizika promjene cijena koji mogu uzrokovati gubitak za Banku na rizik kamatne stope, kreditnog raspona i devizni rizik.

6.2.1 Rizik kamatne stope

Rizik kamatne stope u trgovačkoj knjizi je potencijalni rizik gubitka po osnovu kretanja cijena koje su bazirane na kretanju kamatnih stopa.

Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi se prati i mjeri kao VaR vrijednost na osnovu gap analize.

6.2.2 Devizni rizik

Devizni rizik je vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka po bilansnim i vanbilansnim pozicijama usled promjena u valutnim kursovima i/ili neusklađenosti u nivou aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti.

6.2.3 Rizik kreditnog spreda

Rizik kreditnog spreda se definiše kao rizik promjene tržišnih cijena na osnovu promjena kreditnog spreda na tržištu, a koji može postati relevantan za finansijski rezultat banke.

6.3 Operativni rizik

Operativni rizik se definiše kao mogući gubitak iz:

- Neadekvatnih internih procesa
- Postupaka ljudi
- Performansi sistema
- Eksternih događaja

6.4 Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti se sastoji iz sledećih komponenti:

- **Rizik nelikvidnosti:** Opisuje da banka nije u mogućnosti da ispunjava svoje obaveze plaćanja koje su dospjele u cjelini ili na vrijeme.
- **Rizik marže finansiranja:** Ukazuje na rizik od finansijskih gubitaka koji proističu iz nepovoljnih promjena u kreditnoj marži banke (marži likvidnosti) gdje je kreditno poslovanje refinansirano neusklađenim dospijećima (rizik likvidnosti transformacije dospijeća).

6.5 Rizik objekta

Rizik objekta je definisan kao potencijalni gubitak koji rezultira iz fluktuacija tržišnih vrijednosti sredstava iz samog portfolija (stečene aktive) Banke. Za Addiko banku značajan tip sredstava na koja u najvećoj mjeri utiču fluktuacije tržišnih vrijednosti su nekretnine. Za nekretnine je najvjerojatnije da će biti u portfoliju duži vremenski period.

6.6 Ostali rizici

6.6.1 Strateški rizik

Strateški rizik nastaje usled neodgovarajućih odluka upravljačkih struktura u pogledu tržišne orijentacije, izbora poslovnih partnera ili razvoja i upotrebe sopstvenih resursa.

6.6.2 Reputacioni rizik

Reputacioni rizik se definiše kao potencijal da će negativni publicitet, bez obzira da li je istinit ili ne, prouzrokovati pad klijentske baze, velike troškove otklanjanja posledica ili smanjenje prihoda.

6.6.3 Poslovni rizik

Poslovni rizik se definiše kao mogućnost nastanka gubitka usled neočekivanih i nepovoljnih promjena u obimu poslovanja, ostvarenih marži ili kod oboje. Takav gubitak može imati za posledicu ozbiljno pogoršanje tržišne i konkurentske pozicije, kao i interno restrukturiranje.

6.6.4 Pravni rizik

Pravni rizik je rizik koji se javlja kod:

- 1) neusklađenosti sa regulatornim i/ili statutarnim obavezama
- 2) nepovoljnog tumačenja i/ili neizvršenja ugovornih obaveza.

6.6.5 Rizik pranja novca i finansiranja terorizma

Rizik da je Banka uključena u pranje novca ili finansiranje terorizma.

6.7 Metode i procedure kojima banka procjenjuje materijalnost rizika

Banka redovno vrši testiranje na sve materijalno značajne rizike koji proizilaze iz obima i složenosti poslovanja, ali i specifičnosti tržišta na kojem Banka posluje. Identifikacija rizika predstavlja prvi i ključni korak cikličnog procesa upravljanja rizika, kao i osnovu upravljačkih procesa i procesa planiranja. U toku procedure popisa rizika provjerava se da li još uvijek važe pretpostavke koje se odnose na relevantnost ili oblikovanje određenih rizika, kao i da li treba razmatrati nove rizike zbog promjena poslovne strategije ili tržišnih uslova.

Na nivou Addiko Grupe identifikacija rizika se sprovodi kroz tzv. *Risk Inventory* aktivnost. Jednom godišnje vrši se 'popis' i utvrđivanje materijalnosti identifikovanih rizika na nivou pojedinačne članice, a zatim na nivou Grupe. Rezultat je matrica rizika kojom se rangiraju identifikovani rizici po vjerovatnoći i materijalnosti uticaja. Tipovi rizika koji nisu trenutno kvantifikovani su ocijenjeni na osnovu ekspertskeg mišljenja.

Polazi se od regulatornih, odnosno rizika prepoznatih kroz prvi stub Basel odredbi, dodaju se na listu svi rizici materijalni na nivou Grupe, a razmatra se mogućnost dodatka novih rizika prepoznatih kroz poslovanje u prethodnom periodu ili kao anticipiranje budućih događaja.

Svaki od rizika se dijeli na podtipove, a svakom od njih se dodjeljuje boja koja simbolizuje vjerovatnoću da taj podtip, odnosno tip rizika materijalno utiče na finansijski položaj Banke.

Addiko Bank

Vjerovatnoća da se posmatrani rizik materijalizuje	Vrlo vjerovatno					
	Vjerovatno					
	Manje vjerovatno					
	Nevjerovatno					
	Skoro nemoguće					
		Nema uticaja	Manji uticaj	Značajan uticaj	Veoma značajan uticaj	Katastrofalan uticaj na poslovanje Banke

Na kraju procjene, svaki od tipova rizika dobija oznaku ukupnog nivoa u skladu sa sledećom skalom:

Nivo rizika				
nizak		srednji		visok
1	2	3	4	5

Banka je uradila *Risk Inventory* analizu u prvom kvartalu 2016. godine, koja je za rezultat dala listu materijalnih rizika važeću za 2016. godinu kako slijedi:

Tip rizika	Nivo rizika
Kreditni rizik	3
Tržišni rizik	1
Rizik likvidnosti	2
Operativni rizik	3
Poslovni i strateški rizik	3

U poslednjem kvartalu 2016. godine, Banka je uradila inventar rizika i definisala matricu rizika važeću za 2017. godinu kako slijedi:

Tip rizika	Nivo rizika
Kreditni rizik	3
Tržišni rizik	2
Rizik likvidnosti	2
Operativni rizik	3
Poslovni i strateški rizik	3

Postoje 4 metode mjerenja rizika u ICAAP-u:

- Regulatorna metoda (jednostavna ili standardna)
- Ostale kvantitativne metode koje predstavljaju dobru bankarsku praksu (VaR modeli, scenario analize, itd.)
- Ostale kvalitativne metode (npr. mišljenje internih eksperata i Uprave)
- Rizik se ne mjeri (nezavisno od materijalnosti, ne može se prikazati kroz kapitalni zahtjev)

Za identifikovane rizike, Banka će primjenjivati sledeće metode mjerenja:

- Tržišni rizik - Ostale kvantitativne metode (VaR)
- Kreditni rizik - Ostale kvantitativne metode sa specijalnim uslovima da se kapitalni zahtjevi po drugim kvantitativnim metodama ne mogu priznati ukoliko su ispod standardizovanog regulatornog minimuma.

Mjerenje kreditnog rizika se tipično inicijalno sprovodi na nivou individualne transakcije / individualnog klijenta i agregira se na osnovu odgovarajuće metode za mjerenje kreditnog rizika na portfolio nivou.

Centralni rezultat koncepta mjerenja kreditnog rizika je distribucija gubitka. Ona opisuje mjeru do koje i sa kojom vjerovatnoćom Banka mora/ može da očekuje gubitak. Distribucija gubitka je osnova za brojna mjerenja koja se izvode na portfolio / pod-portfolio nivou.

Centralne mjere u kreditnom riziku su tzv. očekivani gubitak (u daljem tekstu EL) i neočekivani gubitak (u daljem tekstu UL).

Prosječan gubitak očekivan od strane Banke tokom određenog vremenskog perioda se izražava kroz EL. EL predstavlja komponentu dugoročne niže cijene za prihvatanje kreditnog rizika ili drugim riječima: EL se mora uzeti u obzir u okviru određivanja cijene, u suprotnom postoji opasnost da kreditni aranžmani neće pokriti svoje troškove dugoročno.

UL predstavlja indikator za neočekivani teret koji pada na Banku usljed gubitaka iz kreditnog poslovanja. Ovaj gubitak ne može biti u potpunosti obezbijeđen kada se utvrđuje cijena proizvoda, već se prije absorbuje kapitalom. Kapital neophodan za ulazak u određene rizike se određuje kao ekonomski kapital i može (na primjer) se kvantifikovati kroz UL. Logično, UL komponenta se uzima u obzir unutar okvira troškova u formi kapitalnih troškova (troškova ekonomskog kapitala koji se mora držati). UL se često mjeri sa (kreditnim) Value-at-Risk konceptom koji se definiše kao razlika između odgovarajuće vjerovatnoće (kvantila) distribucije gubitka (npr. 99,9%) i EL.

- Rizik objekta - Standardizovani pristup kao regulatorni metod
- Rizik koncentracije - Ostale kvantitativne metode (HHI)
- Operativni rizik - Pristup osnovnog indikatora (Jednostavni metod) kao regulatorni metod
- Rizik likvidnosti - Ostale kvantitativne metode (VaR)
- Ostali rizici (strateški, reputacioni, poslovni, rizik kapitala) - Banka izdvaja 5% od minimalno potrebnog regulatornog kapitala; Banka je mišljenja da je ovaj način kvantifikacije dovoljan i adekvatan uzimajući u obzir da Banka prati kretanje izloženosti zbog reputacionog i strateškog rizika i definiše korake za smanjenje rizika radi izmjena u rizičnom profilu, razmatrajući ove tri vrste rizika u internoj dokumentaciji.

Rizični profil	Regulatorni zahtjevi za kapitalom	Dodatni kapital u skladu sa ICAAP-om*	Ukupan zahtjev za internim kapitalom
STUB 1	15,482	3,845	19,327
Kreditni rizik i rizik zemlje	13,504	3,787	17,291
Operativni rizik	1,849	0	1,849
Tržišni rizik	128	59	187
STUB 2	0	5,139	5,139
Rizici koji nisu u potpunosti obuhvaćeni Stubom 1	0	0	0
Rezidualni rizik	0	0	0
Rizik sekjuritizacije	0	0	0
Rizici iz Stuba 2	0	4,369	4,369
Rizik objekta	0	14	14
Rizik kamatne stope iz bankarske knjige	0	3,073	3,073
Rizik koncentracije	0	488	488
Rizik likvidnosti	0	794	794
Ostali značajni rizici	0	770	770
UKUPNO	15,482	8,984	24,466

ICAAP 31.12.2016.	u 000 EUR	Status
Ukupan zahtjev za internim kapitalom	24,466	
Alocirani ekonomski rizični / interni kapital	22,202	
Ekonomski rizični / interni kapital	27,753	

Rezultati ICAAP-a pokazuju da ukupan zahtjev za internim kapitalom ne plelazi ukupan raspoloživi iznos kapitala koji služi za pokriće rizika. Poređenje ukupnih zahtjeva za internim kapitalom sa alociranim ekonomskim kapitalom (80% ukupnog ekonomskog kapitala), služi kao rano upozerenje da se banka približava limitu koji ne bi trebalo da se prekorači jer bi o tom slučaju morala da uvede korektivne akcije kako bi se ICAAP vratio u okvire limita. S tim u vezi, banka planira da se u kontinuitetu bavi smanjenjem iznosa nekvalitetnih kredita pa je i preuzela mjere u domenu reorganizacije, redefinisana strategije posebno u ranoj naplati potraživanja od klijenata u kašnjenju, eksternalizacije prinudne naplate u ranijim fazama naplate u odnosu na strategiju kojom se vodila prethodnih godina. Banka je uvidjela da je prevencija visokih dana kašnjenja odnosno naplata i restrukturiranje u najranijim fazama kašnjenja, ključna za kvalitet portfolija I prevenciju rasta nekvalitetnog dijela portfolija. Navedene aktivnosti će imati pozitivan uticaj na raspoloživi kapital za pokriće rizika kojima je banka izložena. Poređenje ukupnih zahtjeva za internim kapitalom sa sopstvenim sredstvima na 31.12.2016. tadode pokazuje da banka ima dovoljno kapitala za pokriće svih rizika prepoznatih u ICAAP-u.

7 Kreditni rizik

U skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore, pod nekvalitetnom aktivom podrazumijeva se sva bilansna i vanbilansna aktiva klasifikovana u C, D i E kategorijama. Dospjela nenaplaćena potraživanja su sva potraživanja koja nisu naplaćena o roku dospjeća, bez obzira koliko je prošlo od tog roka.

Banka obračunava ispravke vrijednosti/rezerve za kreditne gubitke u skladu s važećom regulativom - Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama i internim procedurama, a koje su opisane u Finansijskim iskazima.

U tabeli je prikazan ukupan iznos izloženosti nakon računovodstvenog prebijanja i bez uzimanja u obzir efekata tehnika ublažavanja kreditnog rizika, kao i prosječan iznos izloženosti tokom izvještajnog perioda, razvrstan prema različitim kategorijama izloženosti:

Dec-16

u 000 EUR

rb	Vrsta izloženosti	Prosječna neto izloženost tokom 2016.	neto izloženost 31.12.2016.
1.	Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	48,562	55,318
2.	Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	4,019	3,678
3.	Izloženosti prema administrativnim tijelima i nekomercijalnim preduzecima	0	0
4.	Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0
5.	Izloženost prema međunarodnim organizacijama	0	0
6.	Izloženost prema institucijama	0	0
7.	Izloženost prema privrednim društvima	10,537	2,682
8.	Izloženost prema fizičkim licima, malim i srednjim preduzecima	54,969	67,172
9.	Izloženosti obezbijedjene nepokretnostima	84,446	88,426
10.	Dospjela nenaplaćena potraživanja	429	362
11.	Visokorizicne izloženosti	0	0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0
13.	Izloženosti po osnovu sekjuritizacijskih pozicija	0	0
14.	Kratkorocne izloženosti prema institucijama i privrednim društvima	15,344	17,908
15.	Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	0	0
16.	ostale izloženosti	363,585	363,656
	Ukupno	581,890	599,203

Pregled izloženosti po geografskim područjima:

Dec-16 u 000 EUR

rb	Vrsta izloženosti	Podgorica*	Niksic	Kotor	Bar	Herceg Novi	Ulcinj	Budva	Cetinje	Tivat	Sjeverna regija	ostalo	Ukupna neto izloženost na 31.12.2016.
1.	Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	52,243	0	0	0	0	0	0	0	0	3,075	0	55,318
2.	Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	27	0	0	0	425	0	0	2,754	0	471	0	3,678
3.	Izloženosti prema administrativnim tijelima i nekomercijalnim preduzecima	0											0
4.	Izloženost prema multilateralnim razvojnim	0											0
5.	Izloženost prema međunarodnim organizacijama	0											0
6.	Izloženost prema institucijama	0									0		0
7.	Izloženost prema privrednim društvima	35	0	0	1	1,887	0	0	0	0	596	165	2,682
8.	Izloženost prema fizičkim licima, malim i srednjim preduzecima	31,564	7,444	3,971	3,686	2,772	764	3,253	981	2,461	10,058	217	67,172
9.	Izloženosti obezbijedjene nepokretnostima	44,913	11,024	3,085	3,943	3,056	3,298	5,287	723	7,748	5,075	273	88,426
10.	Dospjela nenaplaćena potraživanja	62	2	1	3	0	42	6	35	0	84	126	362
11.	Visokorizicne izloženosti	0											0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0											0
13.	Izloženosti po osnovu sekjuritizacijskih pozicija	0											0
14.	Kratkoročne izloženosti prema institucijama i privrednim društvima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17,908	17,908
15.	Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	0											0
16.	ostale izloženosti	18,156	2,425	711	327	1,393	506	208	375	2,295	1,382	335,879	363,657
	Ukupno	147,000	20,895	7,768	7,960	9,534	4,611	8,754	4,869	12,505	20,740	354,567	599,203

Pregled izloženosti prema vrsti djelatnosti:

Dec-16 u 000 EUR

rb	Vrsta izloženosti	Trgovina	Građevinarstvo	Usluge pružanja smještaja i ishrane	Prerađivačka industrija	Saobraćaj i skladištenje	Zdravstvo i socijalna zaštita	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	Ostalo	Ukupna neto izloženost na 31.12.2016.
1.	Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	0	0	0	0	0	0	52,243	3,075	55,318
2.	Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	0	0	0	0	0	1	18	3,659	3,678
3.	Izloženosti prema administrativnim tijelima i nekomercijalnim preduzecima							0		0
4.	Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama							0		0
5.	Izloženost prema međunarodnim organizacijama							0		0
6.	Izloženost prema institucijama							0		0
7.	Izloženost prema privrednim društvima	32	0	0	0	2	1,887	0	762	2,682
8.	Izloženost prema fizičkim licima, malim i srednjim preduzecima	1,203	253	347	253	379	24	0	64,712	67,172
9.	Izloženosti obezbijedjene nepokretnostima	21,770	9,735	10,903	10,074	4,238	1,072	0	30,633	88,426
10.	Dospjela nenaplaćena potraživanja	22	3	2	42	2	0	0	291	362
11.	Visokorizicne izloženosti									0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica									0
13.	Izloženosti po osnovu sekjuritizacijskih pozicija									0
14.	Kratkoročne izloženosti prema institucijama i privrednim društvima	0	0	0	0	0	0	17,569	339	17,908
15.	Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove							0		0
16.	ostale izloženosti	13,884	2,172	1,823	204	3,602	1,100	697	340,174	363,657
	Ukupno	36,911	12,164	13,075	10,574	8,223	503,955	70,526	443,646	599,203

Pregled izloženosti prema dospjeću:

Dec-16 u 000 EUR

rb	Vrsta izloženosti	dospjeće		nerasporedjeno	Ukupna neto izloženost na 31.12.2065.
		kratkoročno	dugoročno		
1.	Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	-	55,318	-	55,318
2.	Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	8	3,669	-	3,678
3.	Izloženosti prema administrativnim tijelima i nekomercijalnim preduzecima				-
4.	Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama				-
5.	Izloženost prema međunarodnim organizacijama				-
6.	Izloženost prema institucijama				-
7.	Izloženost prema privrednim društvima	10	2,508	165	2,682
8.	Izloženost prema fizickim licima, malim i srednjim preduzecima	825	66,347	-	67,172
9.	Izloženosti obezbijedjene nepokretnostima	2,236	86,190	-	88,426
10.	Dospjela nenaplaćena potraživanja	7	355	-	362
11.	Visokorizicne izloženosti				-
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica				-
13.	Izloženosti po osnovu sekjuritizacijskih pozicija				-
14.	Kratkoročne izloženosti prema institucijama i privrednim društvima	17,908	-	-	17,908
15.	Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove				-
16.	ostale izloženosti	13,651	8,921	341,084	363,656
	Ukupno	34,646	223,308	341,249	599,203

Pregled nekvalitetnih kredita, dospjelih nenaplaćenih potraživanja i rezervacija prema značajnim privrednim djelatnostima:

Dec-16 u 000 EUR

Privredne djelatnosti	Bruto izloženost	Ispravke vrijednosti	Neto izloženost	Dospjela nenaplaćena potraživanja	Promjene u ispravkama vrijednosti za nekvalitetnu aktivu
Trgovina	1,278	423	855	638	-530
Prerađivačka industrija	358	326	33	286	168
Građevinarstvo	635	350	285	592	-310
Ostali	9,355	6,989	2,365	4,764	979
Ukupno	11,626	8,088	3,538	6,279	307

Pregled nekvalitetne aktive i dospjelih nenaplaćenih potraživanja, podijeljene na značajna geografska područja:

u 000 EUR

	Centralna regija				Primorje				Sjeverna regija				Nerezidenti				Ukupno			
	Bruto izloženost	Ispravka vrijednosti	Neto izloženost	Dospjele nenaplaćene obaveze	Bruto izloženost	Ispravka vrijednosti	Neto izloženost	Dospjele nenaplaćene obaveze	Bruto izloženost	Ispravka vrijednosti	Neto izloženost	Dospjele nenaplaćene obaveze	Bruto izloženost	Ispravka vrijednosti	Neto izloženost	Dospjele nenaplaćene obaveze	Bruto izloženost	Ispravka vrijednosti	Neto izloženost	Dospjele nenaplaćene obaveze
2016																				
Nekvalitetna aktiva	6,444	4,722	1,722	3,652	3,439	2,081	1,358	1,783	1,455	1,166	288	713	288	118	170	132	11,626	8,088	3,538	6,280

Pregled promjena u rezervacijama za nekvalitetnu aktivu:

u 000 EUR

2016	pocetno stanje 31.12.2015	promjene tokom 2016. godine	završno stanje 31.12.2016
Ispravka vrijednosti za nekvalitetnu aktivu	7,781	307	8,088

8 Standardizovani pristup za ponderisanje izloženosti

Ponderisanje izloženosti u procesu izračunavanja kreditnim rizikom ponedrisane aktive vrši se u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka.

Iznosi izloženosti prije i nakon primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika:

Dec-16 u 000 EUR

rb	Vrsta izloženosti	Neto izloženost prije primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika	Neto izloženost nakon primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika
1.	Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	55,318	0
2.	Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	3,678	444
3.	Izloženosti prema administrativnim tijelima i nekomercijalnim preduzecima	0	0
4.	Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0
5.	Izloženost prema međunarodnim organizacijama	0	0
6.	Izloženost prema institucijama	0	0
7.	Izloženost prema privrednim društvima	2,682	2,682
8.	Izloženost prema fizičkim licima, malim i srednjim preduzecima	67,172	58,270
9.	Izloženosti obezbijedjene nepokretnostima	88,426	71,623
10.	Dospjela nenaplaćena potraživanja	362	362
11.	Visokorizične izloženosti	0	0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0
13.	Izloženosti po osnovu sekjuritizacijskih pozicija	0	0
14.	Kratkorocne izloženosti prema institucijama i privrednim društvima	17,908	5,067
15.	Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	0	0
16.	ostale izloženosti	363,656	359,603
	UKUPNO	599,203	498,052

9 Operativni rizik

Za izračun potrebnog internog kapitala za pokriće operativnog rizika Banka koristi jednostavni metod definisan od strane CB CG za izračun regulatornog zahtjeva za kapitalom.

Dodatno, Banka koristi aktivnosti prikupljanje gubitaka po osnovu operativnog rizika kao jedan od glavnih procesa kontrole i upravljanja operativnim rizikom. Svrha ovog procesa je identifikacija kritičnih oblasti gdje se gubici najčešće dešavaju ili gdje imaju najveći uticaj. Banka koristi klasifikacioni model zasnovan na Baselu 2 za klasifikaciju identifikovanih pokretača, događaja i efekata po osnovu operativnog rizika.

Ukoliko takve oblasti mogu biti identifikovane, kontrole se mogu isplanirati i implementirati, kako bi se u budućnosti spriječili gubici.

Svaki zaposleni treba da bude aktivno uključen u identifikaciju i izvještavanje gubitaka po osnovu operativnog rizika decentralizovanom saradniku za operativni rizik svog sektora. Decentralizovani saradnik je kontakt osoba iz sektora menadžeru za operativni rizik. Gubici po osnovu operativnog rizika su događaji uzrokovani operativnim rizikom koji uglavnom imaju negativan uticaj, ali mogu imati i pozitivan uticaj na prihod i novčana sredstva banke.

U mnogim slučajevim se tu radi o „teškim gubicima“ koji predstavljaju novčane gubitke ili dobit (npr. kazna regulatora zbog kršenja rokova, gubitak zbog tržišnih manipulacija ili krađa novca u ekspozituri).

Međutim, ne izvještava se samo o teškim gubicima već i o izbjegnutim gubicima. Izbjegnuti gubitak je događaj koji je mogao da rezultira gubitkom ali nije. Proces prikupljanja seta podataka o gubicima je set podataka koji se preporučuje da se prikupi za svaki gubitak.

Struktura / zahtjevi za proces prikupljanja seta podataka o gubicima su definisani trenutnom verzijom SAS aplikacije. Minimum sledeći podaci se moraju prikupiti za svaki gubitak:

- Organizaciona jedinica (filijala, lokacija itd.)
- Iznos gubitka (efektivni knjižni iznos, procijenjeni iznos - bitan za knjiženje)
- Pokretač rizičnog događaja
- Opis događaja
- Indirektno smanjenje prihoda (osiguranja)
- Direktna smanjenja prihoda (naknade od strane trećih lica)
- Odjeljenje / poslovna jedinica
- Pogođeni proizvod / proces
- Vrsta rizičnog događaja (kategorije rizika) nivo 1, 2 i 3 (opciono)
- Uzrok rizičnog događaja
- Opis
- Datum kad se desio
- Datum uočavanja
- Datum unosa podataka (registracija)
- Kreditni rizik / Tržišni rizik / Drugi povezani rizici
- Status događaja

Svaki zaposleni mora odmah da obavijesti decentralizovanog referenta za operativni rizik za taj sektor o gubitku po osnovu operativnog rizika. Odgovornost je svakog zaposlenog da podrži decentralizovanog referenta za operativni rizik tokom procesa i da pruži informacije o događaju.

Decentralizovani referent za operativni rizik, podržan od strane direktora sektora, potom pokušava da odredi gubitak / dobit vezano za događaj, što je tačnije moguće.

10 Izloženost riziku kamatne stope iz bankarske knjige

Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi se prati i mjeri kao VaR vrijednost na osnovu gap analize.

Definiše se kao vjerovatnoća ostvarivanja gubitka usled promjena kamatnih stopa i obuhvata:

- rizik neuskладjenosti dospjeća predstavlja izloženost nastalu usled nejednakih promjena kamatnih stopa po različitim rokovima dospjeća (fixne stope), odnosno različitim rokovima ponovnog utvrđivanja cijene (varijabilne stope) osjetljivih stavki aktive, pasive i vanbilansa
- bazni rizik je izloženost nastala usled nekorelisanih promjena između različitih indeksa kamatnih stopa
- rizik krive prinosa (izloženost nastala usled nejednakih pomjeranja kamatnih stopa u različitim periodima dospjeća)
- rizik ugradjene opcije je izazvan izloženošću mogućim promjenama u očekivanim ili ugovorenim tokovima gotovine ili iz promjene dospjeća koje dovode do ponovnog utvrđivanja cijena)

U Banci (u skladu sa primjenom iste metodologije na nivou Grupe) mjerenje izloženosti riziku kamatne stope pozicija bankarske knjige se ostvaruje kroz visinu izračunatog VaR koji je izveden iz JPMorgan Variance/Covariance pristupa. Izračunati VaR je zasnovan na 99% intervalu povjerenja i horizontom od 1 dana.

Dobijene vrijednosti VaR se ponderišu koeficijentima iz tabele:

ICAAP ponder	
Rizik kamatne stope	5,144724223

što predstavlja ukupan zahtjev za internim kapitalom.

11 Tehnike ublažavanja kreditnog rizika

Procjena kvaliteta kolaterala vrši se na osnovu njegove procijenjene vrijednosti, tržišnih i drugih uslova za realizaciju tog kolaterala, uzimajući naročito u obzir rokove u kojima se kolateral može realizovati.

Instrumenti obezbeđenja koje Banka koristi u poslovanju su:

- 1) hipoteke nad nepokretnostima -poslovnim ,stambenim objektima,zemljištem,
- 2) jemstva pravnih i fizičkih lica,
- 3) blanko akseptirane / avalirane mjenice fizičkih i pravnih lica,
- 4) zaloga nad pokretnom imovinom,

Addiko Bank

- 5) zaloga nad hartijama od vrijednosti,
- 6) zaloga nad udjelima,
- 7) garancije banaka i korporativne garancije,
- 8) položeni garantni depoziti,
- 9) osiguranje pokretne i nepokretne imovine,
- 10) osiguranje života.